

Niet bestrijden maar selecteren

Tekst Mari van Iersel

De varroamijt is een last voor bijen en imkers. Mari van Iersel is een zeer ervaren imker en gaat in een serie columns in op hoe hij omgaat met deze plaag. Het meest gebruikelijke antwoord van de imker is om de varroamijt te bestrijden. Daarmee blijven bijenvolken in leven maar blijft het probleem Varroa bestaan. Door als imker te selecteren en gericht te kweken met volken die minder mijten hebben kun je volgens Mari onnodige bestrijdingen voorkomen. Bovendien wordt imkeren een stuk leuker wanneer je ziet hoe je bijen die varroamijt beter gaan aanpakken.

Moeder Natuur

Als onze bijenvolken meer varroaresistent zouden zijn, zouden we als imker de krant niet halen met alarmerende berichten over dode bijenvolken in de winter. Varroaresistentie is niet iets wat zomaar vanzelf ontstaat. Varroaresistentie komt er alleen als er geselecteerd wordt, hetzij door Moeder Natuur, hetzij door de imker. Het is bekend dat bijenpopulaties in de vrije natuur binnen enkele jaren varroaresistent gedrag ontwikkelen. Er zijn vast en zeker nog varroamijten in die volken aanwezig, maar de bijen weten te verhinderen dat de mijten zo talrijk worden dat ze het leven van het gehele volk in gevaar brengen; de bijenvolken zijn resistent geworden.

Moeder Natuur heeft een eenvoudige manier van selecteren. Wanneer een bijenvolk niet de goede eigenschappen heeft om in een bepaalde omgeving te

overleven, gaat zo'n volk dood. De volken die overblijven hebben blijkbaar betere eigenschappen en overleven. Door paring van koninginnen en darren worden die eigenschappen doorgegeven en versterkt en uiteindelijk is de bijenpopulatie resistent tegen de varroamijt. Ook in zo'n resistente populatie zullen er steeds weer volken opduiken die niet met de varroamijt overweg kunnen, maar die gaan dood en kunnen hun minder goede eigenschappen niet aan een volgende generatie doorgeven.

Niet afwachten

De imker kan niet op zo'n manier te werk gaan: niets doen en maar afwachten wat overblijft. Imkeren is per definitie de natuurlijke ontwikkeling van het bijenvolk volgen en aansturen. We doen iets met het zwermgedrag: verhinderen of laten zwermen en de zwermen scheppen. Volken met een

achterblijvende ontwikkeling laten we niet zomaar verkommeren. We controleren de voedselvoorraad en vullen die waar nodig aan en dan hebben we het nog niet over omgaan met Varroa. Met het houden van bijen is de honingbij een landbouwhuisdier geworden en is de imker verantwoordelijk geworden voor het wel en wee van de honingbij. Moeder Natuur selecteert onbarmhartig en houdt daarmee een bijenpopulatie vitaal. Als de imker niet selecteert, brengt hij of zij de vitaliteit van bijen in gevaar. Niet-vitale bijenvolken kunnen door de zorgen van de imker overleven en hun weinig-vitale eigenschappen doorgeven aan volgende generaties met veel narigheid als resultaat: volken die zich slecht ontwikkelen en een hoge wintersterfte.

Vanuit diens verantwoordelijkheid voor de vitaliteit van de bijenpopulatie moet de imker selecteren. Selecteren is naar bijenvolken kijken en bepalen welk volk het best presteert. Van de koningin van zo'n volk telen we na. In het kader van 'imkers moeten niet bestrijden maar selecteren' is het beste volk, het volk met de kleinste varroamijtenpopulatie. Met selecteren op minder mijten is voor de bijengezondheid veel winst te halen. 🍯

Poppen met varroamijt. Foto 2019-4 Peter Elshout